

2^A MOSTRA
INTERNACIONAL
DE FILMS DE
DONES

DEL 6 AL 12 DE JUNY
BARCELONA 1994

DRAC MÀGIC

**FILMOTECA
DE LA
GENERALITAT
DE CATALUNYA**

ORGANITZEN:

DRAC MÀGIC - COOPERATIVA PROMOTORA DE MITJANS AUDIOVISUALS
c/. València, 248, pral. 1ª - 08007 Barcelona
Tel: 3 216 00 04 - Fax: 3 215 35 19

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA
c/. Diputació, 279-281 - 08007 Barcelona
Projeccions: Cinema AQUITANIA
Avda. de Sarrià, 33
Tel: 3 430 50 07

COL.LABOREN:

AJUNTAMENT DE BARCELONA - CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL

INSTITUT CATALÀ DE LA DONA - GENERALITAT DE CATALUNYA

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

ALTRES COL.LABORACIONS:

CA LA DONA
CIRD (Centre Municipal d'Informació i Recursos per a les Dones)
LLIBRERIA PRÒLEG
ASSOCIACIÓ CATALANA DE CRÍTICS I ESCRIPTORS CINEMATogrÀFICS

EQUIP DE LA MOSTRA

Programació: Marta Selva, Anna Solà i Ramon Font
Programació curtmetratges: Judith Colell
Gestió: Raquel Aranda
Relacions internacionals i traduccions: Judith Cobeña
Coordinació: Lourdes Labara i Araceli Rilova
Premsa: Pilar Caballero
Disseny gràfic: Winfried Bährle
Autoedició: Araceli Rilova
Fotografia: Pep Mas
Assessorament: Isabel Alonso, Carmen García, Helena Hevia, Sigrid Kraus, Mariona Ribalta, Mª Lluïsa del Río, Anna Venancio

ÍNDEx

	<u>Pàgina</u>
Presentació	3
Homenatge a Mai Zetterling	5
Panorama	9
Monogràfic: la mirada documental	21
Memòria: les pioneres nord-americanes	35
Agraïments	60
Índex dels films presentats	61

PRESENTACIÓ

No és encara moment de fer balanços ni de realitzar grans declaracions sobre l'oportunitat d'aquesta Mostra, més enllà dels que vàrem manifestar en aquest espai de l'anterior edició i que avui subscrivim totalment.

Volem remarcar però que un encontre com aquest permet la presència simultània d'un conjunt d'obres cinematogràfiques realitzades per dones, que representen una valuosa aportació al conjunt de la creació cinematogràfica; que una programació d'aquestes característiques és una compensació a la migrada presència de films dirigits per dones en les nostres pantalles (el percentatge respecte al conjunt de films estrenats en les sales de Barcelona durant l'any 1993 ha estat d'un 5,3%); i que el conjunt de films que presentem es converteix en una raó de pes contra els a priori que consideren efímera i poc consolidada la creació cinematogràfica realitzada per dones, quan en realitat el que existeix és un gran bloqueig a la difusió d'aquestes produccions, que formen part del conjunt de films d'autor, independents, experimentals o simplement minoritaris, marginats per les estratègies de distribució i exhibició que dominen el mercat.

Per motius d'espai i de temps i a causa d'una mimètica prioritització segons les maneres d'altres festivals i mostres similars a la nostra, la selecció que presentem s'articula solament entorn al terreny de la direcció. Som conscients que això implica un reduccionisme, i més encara tractant-se com es tracta de les relacions entre dones i cinema. La tradicional invisibilitat de les persones que treballen darrera la càmera, en les sales de muntatge, com a guionistes,

directores de fotografia o productores, es multiplica en el cas de les dones, com a conseqüència afegida a l'habitual tendència a infravalorar les feines que realitzen.

Celebrem l'apertura que en aquesta direcció han iniciat les responsables d'altres Festivals (Créteil o Madrid) tot dedicant seccions de les seves activitats a les guionistes. En properes edicions ens proposem, com elles, començar a revisar l'obra cinematogràfica de les dones des d'altres formes de participació en el procés de creació, per tal d'ampliar tant la percepció de l'acte creatiu, com per rescatar del silenci els seus treballs, que són de gran importància de cara a comprendre el conjunt del film com a resultat d'una elaboració complexa en la que hi tenen la seva implicació moltes dones.

Per començar, la present edició comptarà amb la convocatòria d'una sèrie d'actes paral·lels enfocats també en aquesta direcció: la conferència que es realitzarà entorn a la crítica cinematogràfica feminista per part de Laura Mulvey (autora d'un dels textos bàsics per a la crítica i la teoria cinematogràfica feminista) i Giulia Colaizzi (compiladora i teòrica cinematogràfica feminista); una taula rodona que comptarà amb la presència de les realitzadores convidades amb motiu de la presentació dels seus films en la II Mostra i finalment un tercer acte que aplegarà les professionals de la realització cinematogràfica a Catalunya que disposen des d'ara d'una plataforma associativa pròpia (AIDPA) que farà la seva presentació pública aprofitant aquesta ocasió.

Agraïm de nou el suport i la confiança d'Antoni Kirchner, Delegat de Cinematografia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que ens permet i assegura la continuïtat que desitjàvem en la I edició, així com la col·laboració de totes les institucions que acullen la nostra proposta tot recolzant-la amb les seves aportacions i amb el seu reconeixement envers els nostres projectes.

HOMENATGE A MAI ZETTERLING

Mai Zetterling (1925-1994) va ser present a Barcelona amb motiu d'un cicle dedicat a dones realitzadores organitzat per la Filmoteca de la Generalitat, durant la celebració de la IV Fira Internacional del Llibre Feminista, que es va dur a terme l'any 1990 i que ha significat el precedent més directe de l'actual Mostra Internacional de Films de Dones. Recordem ben clarament la contundència i claredat de Mai Zetterling pel que fa a les seves idees sobre la participació de les dones en la creació cinematogràfica i el gran coneixement del tema que va demostrar en les seves declaracions. La seva visita fou un episodi entranyable i allisonador i la seva personalitat és un dels primers punts de referència de la represa de la direcció cinematogràfica femenina, iniciada per ella i algunes més pels voltants dels anys 60.

Com a testimoni del nostre agraïment al seu llegat, hem inclòs en la programació d'aquesta II Mostra una sessió especial, a manera d'homenatge, d'un dels seus darrers films.

Mai Zetterling, nascuda a Suècia l'any 1925, va iniciar el seu contacte amb el món del cinema el 1941, treballant com a actriu. La seva trajectòria en el terreny de la interpretació –intensa i activa fins a l'últim moment, recordem les seves darreres aparicions a *La maldición de las brujas* i a *Agenda oculta*– s'ha desenvolupat en col·laboració amb diversos directors, des de Bergman a Ken Loach, passant per Guy Hamilton, Compton Bennet, David Eady i Nicholas Roeg.

El seu treball com a realitzadora, iniciat als anys 60 amb una sèrie de documentals per a la BBC, es va consolidar a partir del curtmetratge al·legòric *The War Game* (1963) que va merèixer un premi al Festival de Venècia. El seu primer film de ficció fou *Alskande Par* (Els enamorats, 1964), una personal adaptació de diverses obres d'Agnes von Krusenstjerna. Des d'aquell moment, la seva carrera va seguir els camins personals i polèmics que sempre l'han caracteritzat, tant pel que fa a la forma i als continguts com pel seu especial punt de vista com a dona i feminista.

Filmografia com a realitzadora

The Polite Invasion (1960); Lords of Little Egypt (1961); The Prosperity Race (1962); The Do-It Yourself Democracy (Documentals per a la BBC); The War Game (1961) (curtmetratge); Alskande par (Los enamorados, 1964); Nattlek (Juegos de noche, 1966); Doktor Glas (1967); Klickorna (Las chicas, 1968); Vincent the Dutchamn (1971); The Strongest (episodi del film sobre les Olimpíades, Visions of Eight, 1973); We har Manje Mamm/We have Many Names/ Tant d'autres (1976); Stockholm (1977); The Rain's Hat (1978); Scrubbers; Love from the Market Place (episodi del film Love) (1982); Greenland (1985); Amorosa (1986); William Tell (1988/89); Le jardin des disparus (1989)

AMOROSA

AMOROSA

Mai Zetterling

Amorosa (1986) és una de les darreres pel·lícules realitzades per Mai Zetterling. Descriu l'univers vital i creatiu d'Agnes von Krusenstjerna, escriptora sueca de la primera meitat de segle, que fou coneguda pel seu tractament literari de l'homosexualitat femenina. Aquest treball biogràfic –recorregut a través d'un riquíssim tractament formal i narratiu ple de suggerències– és alhora una particular manera de reflectir les entranyes de la creació.

Nacionalitat: Suècia
Producció: Sandrew Film & Teater AB, Swedish Film Institute, Swedish Television/SVT 1
Direcció: M. Zetterling
Guió: M. Zetterling
Fotografia: Rune Ericson/Mischa Gavrjosjov
So: Folke Beek-Remnes, Åsa Lindgren
Muntatge: Darek Hodor, M. Zetterling
Interpretació: Stina Ekland, Erland Josephson, Philip Zanden, Peter Schildt
Durada: 117 minuts
Versió: original
Format: 35 mm.

PANORAMA

En aquesta secció pretenem transmetre la vitalitat de l'actual creació cinematogràfica realitzada per dones, que en aquesta edició, a causa de les característiques del monogràfic dedicat als documentals, queda reservada als films de ficció. En primer lloc hem de constatar que la creació cinematogràfica en mans de les dones té molt bona salut. En el limitat marc de què disposem no hi cabria ni tan sols una mostra representativa del que s'està produint actualment. Per primer cop, en molts anys, ja no són excepcionals les segones i les terceres produccions d'una mateixa directora. Presentem, per exemple, tres noves produccions d'autores que l'any passat també eren representades en la Mostra amb els seus materials anteriors. D'altra banda, la participació cada cop més gran de dones en les tasques de producció té també la seva implicació positiva en aquest fenomen. Però sobretot la vitalitat de la creació se'ns ofereix esplendorosa pel que fa als temes i a les estètiques des d'on estan obrint noves perspectives. Veiem com la reflexió cinematogràfica s'orienta envers temes i espais representats poc sovint i mostrats poques vegades amb la contundència dels treballs que us presentem. De la mà de les creadores que hem seleccionat descobrim les possibilitats d'exploració d'un món divers que sembla ser l'inici d'un treball interessant de desdogmatització obert a la vivència del conflicte com a matèria d'expressió. Els diversos espais d'interculturalitat estètica i política convocats en els films descriuen, per derivació, un amplíssim cercle que permet,

ahora, recuperar escenaris d'activitat artística que, malgrat la seva existència, han estat relegats per la historiografia i per la indústria.

Les pel·lícules que s'estan produint es converteixen en una representació cada cop més lliure i clara dels desigs de les dones, de les seves expectatives socials, econòmiques, polítiques i sexuals que, al seu torn, troben la seva particular associació amb el relat cinematogràfic tot convidant-nos a reconsiderar les idees preconcebudes que han fonamentat les convencions comercials més consolidades.

LOS AÑOS OSCUROS / URTE ILUNAK

Arantxa Lazkano

Recorregut biogràfic per la vida d'Iciar, una nena que observa l'incomprensible món dels adults amb una mirada astorada i innocent. L'acció, situada durant la postguerra espanyola al País Basc, descriu els dos mons on transcorre la vida d'Iciar. El món desolat i repressor dels adults i el de l'escola franquista, a de castellà obligat. A l'altre extrem, els amics del carrer, amb qui comparteix la vida i l'espai obert. La separació obligada d'aquest ambient marcarà profundament la seva existència tot creant una distància insalvable. El film conté una àcida reflexió sobre el paper d'un sector concret del nacionalisme basc que no va redefinir el seu paper amb la coherència que exigia la situació política plantejada.

Arantxa Lazkano, nascuda el 1950, va estudiar Magisteri i Psicologia fins que, interessada pel món de la imatge, decideix graduar-se a l'Escola Professional de Cine i Video d'Andoingo (Guipuzkoa). Va realitzar diversos cursos de doblatge i interpretació. *Los años oscuros* és el seu primer llargmetratge.

Filmografia:

Maider (1989) curtmetratge; Los años oscuros (1993)

Nacionalitat: Espanya

Producció: José Mª Lara, Pamplona, 1993

Direcció: Arantxa Lazkano

Guió: A. Lazkano

Fotografia: Flavio Martínez Labiano, color

Música: Iñaki Salvador

Muntatge: Julia Juaniz

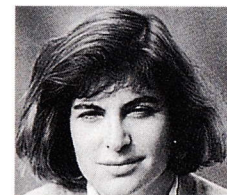
Interpretació: Eider Amilibia, Garazi Elorza, Klara Badiola, Carlos Panera

Durada: 92 minuts

Versió: original castellà/euskera

Format: 35 mm

Distribució: Alta Films

FRESH KILL

EL FRESC MATA

Shu Lea Cheang

Nacionalitat: EUA

Producció: The Airwaves Project, Nova York, 1994

Direcció: Shu Lea Cheang

Guió: Jessica Hagedorn

Fotografia: Jane Castle, color

So: Mark Deren

Música: Vernon Reid

Muntatge: Lauren Zuckerman

Interpretació: Sarita Choudhury, Erin McMurtry, Abe Lim, Jose Zuniga, ...

Durada: 80 minuts

Versió: original anglesa

Format: 35 mm.

Distribució: Jane Balfour Films, Burghley House 35 Fortess Road, London NW5 AD. Gran Bretanya. Tel.: 071 267 53 92 Fax: 071 267 42 41

Poema d'amor surrealista i irònic que, a la manera d'una fàbula, descriu la diversitat ètnica, sexual i ideològica de Nova York. El geni i el misteri de les situacions ofereixen un magnífic relat desbordant i màgic, tant formalment com argumentalment. La caracterització i la història dels personatges desafia totes les convencions i acaba construint una lògica pròpia des d'on es descriu un món de relacions diverses en el centre del qual es troba la parella formada per Shareen i Claire, acompanyades per la filla d'aquesta, la petita Honey.

Shu Lea Cheang va néixer a Taiwan el 1954. Es va desplaçar a Nova York on va realitzar estudis de cinema. Component del col·lectiu "Paper Tiger TV" des del principi dels anys 80, ha desenvolupat una extensa carrera com a crítica de video i cinema, però les seves capacitats com a creadora són més evidents en el camp del video-art i la televisió.

Filmografia:
Fresh Kill (1994)

GO FISH

A LLIGAR!

Rose Troche

Comèdia d'embolics i amors ambientada en una comunitat lesbiana que viu amb inquietud la ruptura de les seves parelles i participa activament en la construcció de noves relacions. El film ofereix una visió molt positiva de l'homosexualitat femenina més enllà dels arquetips clàssics literaris i cinematogràfics tot posant de relleu la ironia i l'humor per sobre de la sordidesa. El film transmet un clima de satisfactòria vitalitat i es converteix alhora en una alegre demostració de la diversitat.

Rose Troche va néixer a Chicago el 1964. Va estudiar cinema i video a la Universitat d'Illinois. Des del 1991 ha centrat la seva activitat professional en la realització cinematogràfica o videogràfica. *Go Fish* és el seu primer llargmetratge.

Nacionalitat: EUA

Producció: Kalin Vachon Productions Inc., Nova York, 1993/94

Direcció: Rose Troche

Guió: R. Troche, Guinevere Turner

Fotografia: Ann T. Rossetti, B/N

So: Lisa Hubbard, Elspeth Kydd

Música: Brendan Dolan, Jennifer Sharpe, Scott Aldrich

Muntatge: Rose Troche

Interpretació: T. Wendy McMillan, Migdalia Melendez, V.S. Brodie, Anastasia Sharp, Guinevere Turner

Durada: 85 minuts

Versió: original

Format: 35 mm

Distribució: Sam Goldwyn Pictures

Filmografia:

Let's go back to my apartment and have some sex; Shot 114 (1192); Go Fish (1994)

IL GRANDE COCOMERO

LA GRAN SÍNDRIA

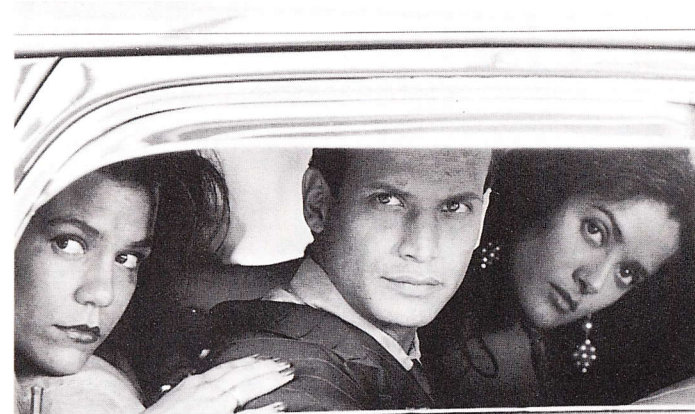
Francesca Archibugi

Nacionalitat: Itàlia/França
Producció: Ellepi
 Film/Chrysalide Films
Direcció: Francesca Archibugi
Guió: F. Archibugi
Fotografia: Paolo Carnera, color
So: Alessandro Zanon
Música: Battista Lena, Roberto Gatto
Muntatge: Roberto Missiroli
Interpretació: Sergio Castellitto, Anna Galiena, Alessia Fugardi, Laura Betti
Durada: 98 minuts
Versió: original subtitulada en castellà
Format: 35 mm.
Distribució: Golem Films

Filmografia:

Curtmetratges: Riflesso condizionato, La guerra è finita (1980); Un sogno truffato, Passione mia, La piccola avventura (1983). Llarmetratges: Mignon è partita (1987); Al anochecer (Verso sera, 1990); Il grande cocomero (1992).

MI VIDA LOCA

Allison Anders

Al barri llatí de Los Angeles, Maribel i Mona, dues amigues íntimes i companyes inseparables, que fins i tot tenen sincronitzades les seves menstruacions, passen per Echo Park. La seva amistat la comparteixen amb altres noies que viuen amb la mateixa intranquil·litat el carreró sense sortida que el masclisme i la violència han anat imposant sobre aquesta comunitat xicana. D'elles emergirà la voluntat de desafiar un destí que sembla irrefutable i de trobar els mitjans necessaris per a viure la seva amistat, les seves aspiracions i els seus desigs amb orgull i contundència. Allison Anders, més enllà d'oferir una aproximació ficcionalitzada a una realitat concreta, crea un mosaic de personatges i situacions en el que s'hi compromet obertament.

Allison Anders, nascuda a Ashland (Kentucky) el 1954, va estudiar cinema a Ucla. Va filmar el seu primer treball cinematogràfic en Super 8 i va conèixer Wim Wenders mentre aquest rodava *Paris-Texas*. El 1989, conjuntament amb Dean Lent i Kurt Voss, dirigeix el film, *Border Radio*, dedicat a la música underground, que als EUA fou nominat com el millor film independent de l'any. El 1991 roda el seu primer llargmetratge *Gas, Food, Lodging*, a partir d'una novel·la de Richard Peck, que va obtenir molt d'èxit en diferents festivals. *Mi vida loca* és el segon llargmetratge d'aquesta vigorosa i creativa realitzadora nord-americana.

Filmografia

Border Radio (co-dirigit, 1989); *Gas, food, Lodging* (1991); *Mi vida loca* (1993)

Nacionalitat: EUA
Producció: HBO Showcase, Nova York, 1993
Direcció: Allison Anders
Guió: A. Anders
Fotografia: Rodrigo Garcia, color
So: Marie Jo Devenney
Música: John Taylor
Muntatge: Richard Chew
Interpretació: Angel Aviles, Seidy Lopez, Jacob Vargas, Panchito Gomez, Julian Reyes
Durada: 102 minuts
Versió: original
Format: 35 minuts
Distribució: Cineville, 225 Santa Monica Blvd., Santa Monica CA 90401 Tel.: 310/394 4699 Fax: 310/394 3052

MOI IVAN TOI ABRAHAM

JO IVAN TU ABRAHAM

Yolande Zauberman .

Nacionalitat: França

Producció: René Cleitman,
Jean-Luc Ormières, Hachette
Première & Cie, Paris 1993

Direcció: Yolande Zauberman

Guió: Y. Zauberman

Fotografia: Jean-Marc Fabre

So: Jean-Pierre Duret,

Dominique Hennequin

Música: Ghedalia Tazartes

Muntatge: Yann Dedet

Interpretació: Roma

Alexandrovitch, Sacha Iakovlev,

Vladimir Machkov, Maria Lipkina,

Hélène Lapiower, Alexandre

Kaliaguine

Durada: 110 minuts

Versió: original sub. en castellà

Format: 35 mm

Distribució: Cine Company S.A.
Zurbano, 74. 28010 Madrid.

Tel.: 91 442 29 44, Fax: 91
441 00 98

Filmografia:

Classified People (1987), documental sobre una família sud-africana que pateix les discriminacions racials imposades per l'"apartheid"; Caste Criminelle (1989), documental sobre la vida diària dels membres d'una tribu rebel a l'Índia; Moi Ivan toi Abraham (1993).

PAS TRÈS CATOLIQUE

NO GAIRE CATÒLICA

Tonie Marshall

Maxime és una dona de quaranta anys, lliure, detectiu i moderna. Lliure perquè des de fa molt temps va abandonar un món de confort, marit ric i fill per a crear-ne un de propi on desenvolupar-se. La seva feina, el seu tabac, la seva amant, els seus actes quotidians i la seva independència comencen a confrontar-se amb altres realitats que semblaven excloses del seu projecte vital. Els sentiments, els records i les trobades atzaroses compliquen l'existència de Maxime, descrita per Toni Marshall amb tendresa i humor. Maxime reuneix en un sol personatge moltes característiques de dones que tothom coneix. En el film, l'aparent autosuficiència de Maxime és qüestionada de dalt a baix mitjançant una interpretació elaborada magistralment per l'actriu francesa Anémone, que dota a la protagonista d'una gran varietat de registres que van des del gag visual a la més sensible emoció.

Toni Marshall és filla de l'actriu Micheline Presley i del director William Marshall. Tant una com l'altra van exercir una gran influència en la seva posterior carrera com a intèrpret que es va consolidar a finals dels anys 70 tan en el teatre com en la televisió i el cinema.

Filmografia

Pentimento (1989); Pas tres catholique (1993)

Nacionalitat: França

Producció: Les Films du 3ème
Etage, M6 Films, AB Films i la
participació de Canal +

Direcció: Tonie Marshall

Guió: T. Marshall

Fotografia: Dominique Chapuis

So: Alix Comte

Muntatge: Jacques Comets

Interpretació: Anémone,

Roland Bertin, Marie-Christine

Boisson, Grégoire Colin

Durada: 100 minuts

Versió: original

Format: 35 mm.

Distribució: Les Films Ariane,

15 rue du Colonel Pierre Avia,

75015 Paris. Tel.: 33-1 46 62

17 77. Fax: 33-1 46 62 17 97

TRAVOLTA ET MOI

TRAVOLTA I JO

Patricia Mazuy

Nacionalitat: França
Producció: IMA Productions,
 Paris 1993
Direcció: Patricia Mazuy
Guió: Yves Thomas, P. Mazuy
Fotografia: Eric Gautier, color
So: Didier Sain
Muntatge: Bénédicte Brunet
Interpretació: Leslie Azzoulay,
 Julien Guérin, Hélène Eichers,
 Nicolas Klotz
Durada: 68 minuts
Versió: original francesa
Format: 35 mm.
Distribució: IMA Productions,
 11 rue Christiani, 75018 Paris.
 Tel.: (1) 42 23 01 01 Fax: (1)
 42 62 57 07

Filmografia:

Peaux des vaches (1990); A Whole New You (episodi de la sèrie The Hitchhiker, 1990); We, The Enemy (episodi de la sèrie Scene of the Crime, 1991); Des taureaux et des vaches (1992); Travolta et moi (1993)

ZHAO LE

PER DIVERTIR-NOS

Ning Ying

Un jubilat emprenedor, antic porter de l'Acadèmia de l'Òpera de Pequín, organitza un club d'òpera pequinesa per a gent gran que inicialment té com a seu un racó d'un dels parcs públics de la ciutat. El film descriu l'evolució i els progressos d'aquest grup, amb tots els conflictes i les complicacions corresponents als petits detalls organitzatius i a les confrontacions de les diferents personalitats dels seus membres.

Nascuda a Pequín el 1959, Ning Ying es va graduar a l'Acadèmia Cinematogràfica Pequinesa el 1981, tot continuant la seva formació al Centro Sperimentale di Cinematografia, de Roma. Fou assistent de B. Bertolucci a *El último emperador*. Actualment és directora del Film Studio de Pequín.

Nacionalitat: Xina/Hong Kong
Producció: Vanke Film
 Films/Beijing Film Studio, 1992
Direcció: Ning Ying
Guió: Ning Dai, Ning Ying, basat
 en la novel·la de Txen Jiangong
Fotografia: Xiao Feng, Wu Di,
 color
So: Chao Jun
Música: Meng Weidong
Muntatge: Zhou Meiping
Interpretació: Huang Zongluo,
 Huang Wenjie, Han Shanxu, He
 Ming
Durada: 97 minuts
Versió: original
Format: 35 mm.
Distribució: Fortissimo Film
 Sales, Droogbak 4-C, 1013 GE
 Amsterdam, tel: 31 20 627
 3215, fax: 31 20 626 1155

Filmografia:

Somebody Falls in Love with Me (1991); Zhao Le (1992)

MONOGRÀFIC

LA MIRADA DOCUMENTAL

Una de les mirades més lliures i amples de l'audiovisual contemporani és segurament la del documental i, de manera encara més específica, el documental realitzat per dones. En la relació amb la realitat que el documental comporta, les cineastes semblen estar trobant des dels anys setanta una nova font per a l'extracció del sentit: de la vida quotidiana, dels buits que l'actualitat periodística deixa entre parèntesis, de les arrels més profundes del món cultural pròxim o llunyà, dels tòpics en la forma de mirar que arrosseguem. Els films d'aquesta secció, tots realitzats en els últims dos anys i mig, com a molt, donen fe d'aquest sentit de la realitat i de l'ampliació de la sensibilitat que propugnen.

Però el cinema documental demana a les nostres mirades una complicitat molt diferent al de la ficció.

Tenim poques ocasions de veure documentals com aquests. Tot i que se'n fan molts (no pas aquí) gràcies a la televisió -fonamentalment la televisió pública-, els nostres programadors només consideren el documental com a eina de divulgació històrica i periodística, o de distracció: animals, viatges, exotismes. Primer vel que hem de descórrer: el documental és sobretot una forma de narrar la vida. De narrar la complexitat.

¿Com hem de mirar, doncs, un documental, si no és un reportatge periodístic ni una ficció dramatitzada? Amb els ulls ben oberts, sense manies. Al cap i a la fi el documental pren dels altres gèneres el que més li convé, així pot contar tantes

coses i de forma tan lliure. Pot ser molt directe o sofisticat, però sempre és artifici, una creació de la imaginació que s'expressa establint relacions entre gent real a un i altre costat de la càmera. Només que ens demana sentit del temps, que siguem conscients del temps que l'equip s'ha pres per a oferir-nos el seu tast de vida. La relació de la càmera amb la realitat, amb les persones i els paisatges, és qüestió de temps, de moltes hores de converses i de silencis, de coses dites i de coses no dites. Fins que la realitat es comença a contar a ella mateixa, a revelar el seu sentit. Com en la vida.

El repte tercer, derivat dels altres dos, és que aquest tipus de documental crea narracions obertes, a nosaltres ens toca dir l'última paraula. Alguns no tenen veu en "off", un d'ells no tradueix les llengües de la gent que ens mostra, tots donen la paraula i no jutgen, uns reflexionen a la manera d'un assaig escrit, d'altres ens proposen que comparem les nostres experiències amb les de la pantalla, hi ha qui hi barreja la ficció i qui fa viatges del passat al present.

Se'n diu cinema directe, cinema real, documental de creació. Les tres denominacions estan unificades en definitiva per una mirada que extreu de la vida complexa la seva veracitat.

MERCÈ IBARZ

CHILDREN OF FATE

CRIAURES DEL DESTÍ

Susan Todd i Andrew Young

Children of Fate és una història dramàtica sobre la vida i la mort que fa un seguiment a tres generacions d'una humil família siciliana. El 1961, Robert Young i Michael Roemer van realitzar *Cortile Cascino*, documental en blanc i negre sobre les condicions de vida del quart món de Palerm. En el centre d'aquesta descripció s'hi troba la figura d'Angela, una dona casada massa jove i maltractada per l'existència. Prop de 30 anys més tard, Robert Young retorna a Palerm amb Andrew, el seu fill i Susan Todd. Allí retroben Angela. Construint com un anar i tornar entre les seqüències del 1961 i les del 1991, rodades en color per Andrew i Susan, *Children of Fate* explica la continuació de la història de la família.

Susan Todd és periodista i realitzadora de documentals especialitzada en temes socials (dones a la presó, educació ...) i també en expedicions. D'entre la seva filmografia destaquem: *The Lost army* i *The Spirit of Kuna Yala* (co-dirigit amb A. Young).

Andrew Young és un cineasta antropòleg especialitzat en temes relacionats amb la vida salvatge i la supervivència cultural. *Rain Forest*, *A Future in the Wild* i l'esmentat *The Spirit of Kuna Yala* són alguns dels seus films.

Nacionalitat: EUA

Producció: Young/Friedson Productions, Los Angeles CA, 1992

Direcció: Susan Todd i Andrew Young

Fotografia: Andrew Young, B/N i color

So: Susan Todd

Muntatge: S. Todd i A. Young

Durada: 85 minuts

Versió: original italià/anglès, sub.anglès

Format: 16 mm

Distribució: CS Associates 102 E. Blithedale - Mill Valley CA 94941 EUA Tel.: (1-415) 383 6060 Fax.: (1-415) 383 2520

Gran Premi del Jurat al millor documental, Sundance Film Festival, 1992 Park City Utah
Gran Premi al millor documental, Festival du réel, 1993, París.

D'EST DE L'EST

Chantal Akerman

Sense cap mena de comentaris, sense la convencional trama, present com a tesi encoberta en molts documentals, *D'Est* és un treball fet a partir del viatge des d'Alemanya de l'est fins a Moscou amb el testimoni explícit d'una càmera. Però sobretot, *D'Est* manifesta a través de les seves imatges una voluntat de mirar directament als ulls d'una societat canviant. Akerman filma tot allò que li causa impacte amb el desig de "descartar aquells rostres aïllats de la massa que expresen quelcom d'intocat, justament al contrari de la nostra pròpia uniformitat, segons les seves pròpies paraules, tot transmeten-nos el sentiment de pèrdua, de món al límit de l'abisme, que va experimentar tot travessant l'est tal com ho va fer.

Nascuda el 1950 a Brusel·les, Chantal Akerman realitza el seu primer curtmetratge el 1968. Després d'una estada als EUA entra en contacte amb els nuclis de cinema experimental i un any més tard filma a Nova York el seu primer llargmetratge, *Hotel Monterrey*. El 1974 inicia el seu treball focalitzat a l'entorn del temps cinematogràfic que va

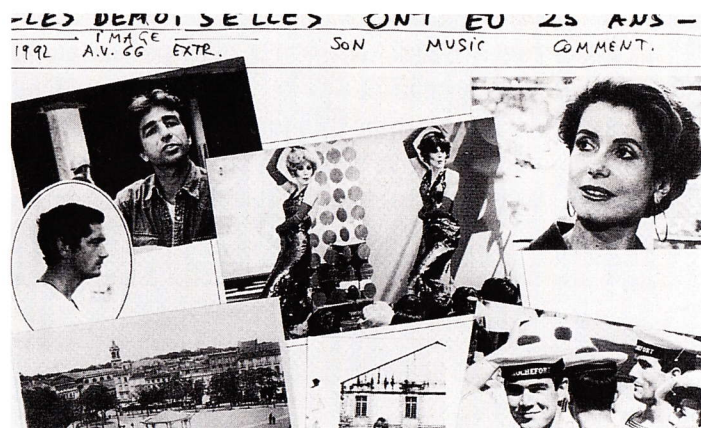
Nacionalitat: Bèlgica
Producció: Paradise Films-
Lieurac Productions-Rtp-RTBF-
CBA, Brusel·les, 1993
Direcció: Chantal Akerman
Guió: C. Akerman
Fotografia: Raimond Fromont,
Bernard Delville, color
So: Pierre Mertens, Didier
Pecheur
Durada: 110 minuts
Versió: muda
Format: 16 mm
Distribució: Centre de l'Audio-
visuel à Bruxelles, 18, rue
Joseph II, 1040 Brusel·les,
Bèlgica. Tel.: 02 / 218 40 80
Fax: 02 / 217 91 97

culminar amb el film *Jeanne Dielman, 23, quai du Commerce, 1080 Bruxelles* (1977). El mateix any dirigeix *News from Home* i Akerman no aturarà la seva producció tot convertint-se en una de les poques dones realitzadores que malgrat el seu nivell d'experimentació i de compromís estètic i narratiu certament provocador, manté activa la seva vena creativa, tot superant la maleïda "obra única" de moltes realitzadores del seu estil. Akerman és ja en aquests moments una cineasta indispensable per a la història del cinema. Indispensable sobretot per la controvertida coherència de la seva rica producció.

Filmografia

Saute ma ville (1968); L'enfant aimé (1971); Hôtel Monterrey (1972); La chambre; Le 15/8; Hanging out Yonkers (1973); Je, tu, el, elle (1974); Jeanne Dielman... (1975); News from Home (1977); Les Rendez-vous d'Anna (1978); Dis-moi (1980); Toute une nuit (1982); Les Années 80 (1983); L'homme à la valise; Un jour, Pina a demandé; J'ai faim, j'ai froid (Paris, vu par... 20 ans après); Family Business; New-York, New-York Bis; Lettre d'un cinéaste (1984); Golden Eighties (1985); Letters Home; Le Marteau; Mallet-Stevens (1986); Histoires d'Amerique (1988); Nuit et jour (1991); D'Est; Amnesty; Le Déménagement (1992); Portrait d'une jeune fille fin des années 60 à Bruxelles (1993)

LES DEMOISELLES ONT EU 25 ANS

LES SENYORETES JA TENEN 25 ANYS

AGNÈS VARDA

A Rochefort, el 1966, Jacques Demy va filmar *Les demoiselles de Rochefort* amb les germanes Deneuve-Dorléac. El 1992, a la ciutat es va organitzar una gran festa per a celebrar els 25 anys de les senyoretes. Tot barrejant imatges dels dos anys, Agnès Varda ha realitzat un personal documental -colorista, alegre i una mica nostàlgic- on hi apareixen amants del film, Catherine Deneuve, Jacques Perrin, antics figurants i diverses personalitats de la ciutat

Agnès Varda neix el 1928 a Brusel·les, filla de pare grec i mare francesa. La seva primera infantesa transcorre al sud de França. Instal·lada a París estudia pintura i entra en contacte amb la gent del Théâtre National Populaire tot iniciant el seu treball com a fotògrafa del grup. Aquesta dedicació esdevé aviat una professió i comença la seva trajectòria de veritable reportera. El 1954 filma el seu primer film, quan la Nouvelle Vague era encara llunyana. Després del rodatge de *Salut les cubains* abandona

Nacionalitat: França
Producció: Cine-Tamaris
Direcció: Agnès Varda
Interpretació: Mag Bodard, Catherine Deneuve, Jacques Perrin, Bertrand Tavernier
Durada: 63 minuts
Versió: original francesa
Format: 35 mm
Distribució: Cine-Tamaris, 86 rue Daguerre 75014 Paris. Tel.: (1) 43 22 66 00 Fax: (1) 43 21 75 00

definitivament la fotografia tot dedicant-se completament al cinema. Després d'una estada de més de dos anys a Califòrnia, funda Ciné-Tamaris, la seva pròpia productora, que li permet realitzar les seves creacions amb un ampli marge de llibertat. Durant els anys 70 participa activament en els moviments feministes. Després d'una altra etapa nord-americana i d'un cert distanciament de l'opinió pública, el 1985 guanya el Lleó d'or al Festival de Venècia amb *Sans toi ni loi* (Sin techo ni ley) que esdevé també l'èxit de públic més gran de la seva filmografia. Agnès Varda, va ser la dona del cineasta Jacques Demy i és mare de dos fills.

Filmografia

La pointe courte (1954); O saisons, ô châteaux; L'opéra-mouffe; Du côté de la côte (1958); Cléo de 5 à 7 (1961); Salut les cubains (1963); le bonheur (1965); Elsa la rose (1966); Les créatures (1966); Loin du Vietnam (episodi, 1967); Uncle Yanco (1967); Black Panthers (1968); Lions love (1969); Nausicaa (1970); Daguerrotypes (1975); Réponse des femmes (1975); L'une chante l'autre pas (1976); Plaisir d'amour en Iran (1976); Mur murs (1980); Documenteur (1981); Ulysse (1982); Une minute pour une image (1983); Les dites cariatides (1984); 7P., cuis., S. de b., ...à saisir (1984); Sans toi ni loi (1985); T'as de beaux escaliers, tu sais ... (1986); Jane B. par Agnès V. (1987); Kung-Fu master (1987); Jacquot de Nantes (1991); Les demoiselles ont eu 25 ans (1993)

DREAM GIRLS

NOIES DE SOMNI

Kim Longinotto i Jano Williams

Film sobre el desenvolupament de la vida pública i privada del teatre Takarazuka. En aquesta institució, només les dones, després de dos anys de duríssims aprenentatges, interpreten tots els papers, tant els masculins com els femenins. El públic femení que assisteix amb entusiasme a les representacions projecta sobre aquest espectacle andrògin un conjunt d'expectatives sobre un ideal de masculinitat que no troben en la societat japonesa actual, en la qual la indiferència i el principi d'autoritat presideixen tota mena de relacions. A partir dels espectacles d'aquesta companyia, Kim Longinotto i Jano Williams exploren la naturalesa de la identitat sexual de gènere i les tensions que es manifesten entre les actuals dones japoneses.

Kim Longinotto va estudiar càmera i direcció a la National Film School de Beaconsfield, on va realitzar *Pride of Place* (1976) i *Theatre Girls* (1978). Va treballar posteriorment com a independent tot realitzant *Cross and Passion* (1981), sobre les dones catòliques a Belfast i *Underage* (1982), sobre l'atur juvenil a Coventry. El 1986 ella i Claire Hunt van crear la productora Twentieth Century Vixen en la qual va realitzar *Eat the Kimono* (1989), *Hidden Faces* (1990), sobre les dones egípcies i *The Good Wife of Tokyo* (1992) sobre les relacions entre dones i homes al Japó. El seu darrer treball *Tragic but Brave*, sobre els drets de les persones discapacitades, segueix en la línia de desvetllar coses normalment no visibles. En aquest moment està en procés de rodatge d'un film sobre les dones a l'Iran.

Jano Williams, que ha viscut tretze anys al Japó, en una petita localitat pesquera, és especialista en cultura japonesa. Williams ha col·laborat en diversos mitjans de comunicació japonesos. Actualment viu a Wales, dedicada als estudis japonesos.

Filmografia de Kim Longinotto:

Pride of Place (1976); *Theatre Girls* (1978); *Cross and Passion* (1981); *Underage* (1982), Amb Claire Hunt: *Eat the Kimono* (1989), *Hidden Faces* (1990); *The Good Wife of Tokyo* (1992); *Dream Girls* (1993); *Tragic but Brave* (1994)

FORBIDDEN LOVE; THE UNASHAMED STORIES OF LESBIAN LIVES

AMOR PROHIBIT: VIDES LESBIANES SENSE TABÚS

Aerlyn Weissman i Lynne Fernie

Nou dones expliquen les seves vivències, necessàriament rebels, donada la seva elecció homosexual clandestina durant els anys 50 i 60. Amb les seves declaracions recuperem les èpoques secretes, els seus primers amors i les vivències, de vegades còmiques, que van protagonitzar. Les seves opinions i valoracions, dominades per la ironia i la irreverència, ofereixen un magnífic testimoni personal de supervivència. El film es constitueix en un debat sobre la cultura lesbiana, tot il·luminant aquella època d'exilis interiors. *Forbidden Love* alterna les seqüències d'entrevistes amb imatges d'arxiu, portades de novel·les de l'època i fragments de ficció que descriuen una història d'amor entre dues dones.

Aerlyn Weissman va néixer a Chicago i el seu treball com a documentalista ha estat ric en experiències diverses. El seu primer llargmetratge *A Winter Tan* (1989), co-dirigit amb altres dones, fou nominat per als premis Gemini a la millor direcció i a la millor pel·lícula. *Forbidden Love* (1992) és el seu segon llargmetratge.

El treball com a creadora interdisciplinar de Lynne Fernie ha estat estretament vinculat a comunitats feministes i lesbianes. Va formar part de l'equip de redacció de la publicació *Fireweed: A feminist journal* i actualment és coeditora de la revista d'art *Paralellogramme*. *Forbidden Love* (1992) és el seu primer film.

Forbidden love va obtenir la menció d'honor a la direcció a l'Atlantic Film Festival i a l'International Gay and Lesbian Festival

Filmografia d'Aerlyn Weissman: *A Winter Tan* (1989); *Forbidden Love* (1992)
de Lynne Fernie: *Forbidden Love* (1992)

Nacionalitat: Canadà
Producció: National Film Board of Canada, Montreal, 1992
Direcció: Aerlyn Weissman i Lynne Fernie
Guió: A. Weissman i L. Fernie
Fotografia: Zoe Dirse, color
So: Justine Pimlott
Música: Kathryn Moses
Muntatge: C. Gulkin i D. Beaudoin
Interpretació: Lynne Adams, Stephanie Morgenstern
Durada: 84 minuts
Versió: original
Format: 16 mm
Distribuidora: National Film Board of Canada - International Program 3155 Côte de Liesse, ville St. Laurent, bureau 704, Montreal, Quebec, Canadà H4N 2N4 Tel.: 514 496 1460 Fax: 514 496 1895

DIE MACHT DES LACHENS

LA FORÇA DEL RIURE

Ulla Fels

A Gàmbia, estat de l'oest africà, els infants són uns dels requisits més importants per a la seguretat social i econòmica de la família. Les dones que no tenen fills, o bé els han perdut abans de néixer, poden ser admeses en un dels nombrosos Kanyalangs, grups de dones que mitjançant l'humor i les bromes són capaces de resoldre els conflictes derivats de la pressió social que pateixen pel fet de no assolir les expectatives previstes. Amb l'humor que practiquen els problemes deixen de ser aclaparadors. Es poden permetre així una vida més relaxada i una relació més gratificant amb l'entorn, tot desfiat les autoritats i els poders socials dominants.

Nascuda a Alemanya el 1952, Ulla Fels va estudiar Sociologia i Antropologia. Des del 1979 participa en nombrosos documentals per a la televisió (produint, dirigint o com a tècnica de so). Ha rodat en molts indrets, Egipte, Camerun, Burkina Fasso, Gàmbia, Brasil. El seu estil es tradueix en una actitud respectuosa envers les diferents realitats descrites, actitud que li permet copsar i transmetre la identitat de cadascuna d'elles.

Nacionalitat: Alemanya
Producció: Arte Strasbourg-SWF (Baden-Baden), 1993
Direcció: Ulla Fels
Guió: U. Fels
So: U. Fels
Fotografia: Christel Fomm, color
Durada: 58 minuts
Versió: francesa
Format: 16 mm
Distribució: Fels Film
 Henriettenstrasse 40 a 2000
 Hamburg 20 Alemanya. Tel.: 040 49 77 60

SHOOT FOR THE CONTENTS

DE DRET AL CONTINGUT

Trinh T. Minh-ha

Shoot for the contents, títol que té relació amb un joc de paraules xinès, és una incursió en la tradició al·legòrica i narrativa d'aquell país. Tot reflexionant sobre una coneguda frase de Mao i arrel dels tràgics fets de Tiananmen, Trinh T. Minh-ha planteja tot un seguit de preguntes sobre el poder i el canvi, sobre política i cultura. Però el seu treball representa, alhora, una indagació sobre el procés creatiu cinematogràfic, sobre la música clàssica i la cançó tradicional, les doctrines de Mao i Confuci, les veus de les dones i les paraules dels artistes, filòsofs i d'altres treballadors culturals. Igual que en l'òpera tradicional xinesa, el film de Trinh T. Minh-ha converteix el real en il·lusori i l'il·lusori en real. A través d'una àmplia exploració formal aquest documental ofereix les claus interpretatives de la cultura i la política xineses contemporànies.

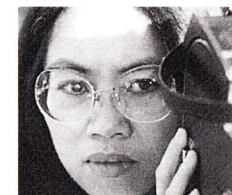
Esriptora, compositora, mestra, crítica i cineasta, Trinh T. Minh-ha és una creadora inclassificable. Nascuda a Vietnam, va emigrar als EUA el 1970 on va estudiar Literatura i Música. Va estudiar també a França. Un treball de recerca que va dur a terme a Senegal i la seva activitat com a professora al Conservatori de Música de Dakar la conduïren cap a la direcció cinematogràfica. El 1982 va realitzar *Reassemblage*, un controvertit documental sobre les dones a Senegal. Trinh T. Minh-ha practica una estratègia plenament subjectiva, qüestiona la mirada "voyeurística" del cinema clàssic etnogràfic i remodela les convencions del gènere pel que fa a la música, la veu en "off" i el muntatge. Trinh T. Minh-ha ha tingut també un paper destacat en els debats acadèmics i teòrics sobre interculturalitat i feminisme.

Filmografia

Reassemblage (1982); *Naked Spaces* (1985); *Living is Round* (1985); *Surname Viet Given Name Nam* (1989); *Shoot for the Contents* (1991)

Nacionalitat: Xina/EUA
 Co-produïda amb Jean-Paul Bourdier, 1991
Direcció: Trinh T. Minh-ha
Guió: T. T. Minh-ha
Fotografia: Kathleen Beeler i T. T. Minh-ha, color
Muntatge: T. T. Minh-ha
Durada: 101 minuts
Versió: original xinès/anglès
Format: 16 mm
Distribució: Women Makes Movies 462 Broadway, 5th floor. Nova York NY 10013. Tel.: 212 925 06 06. Fax: 212 925 20 52

Premi en el Festival de Sundance, 1992

LA TÊTE A L'ENVERS

EL CAP A L'INREVÉS

Violaine de Villers

Dues dones, una marroquina i una berber d'Algèria. La primera, nascuda en el si d'una família de treballadors immigrants modestos, actualment és trapezista. La segona és estudiant i filla d'un funcionari. Les dues viuen la cruïlla cultural fruit de l'enfrontament entre la consciència dels seus orígens i la integració a la nova realitat de la societat a la que ara pertanyen. Construir un equilibri dialogant entre les dues vivències és de vegades tan difícil i precari com l'equilibri sobre el trapezi.

Violaine de Villers va néixer a Brussel·les el 1947. Es llicenciada en Política Econòmica i Social per la Universitat Catòlica de Lovaina. Es una teòrica especialitzada en mitjans audiovisuals i en la reflexió sociològica i política relacionada amb aspectes interculturals. Ha dedicat també molts esforços a reconstruir una imatge positiva del món africà en els mitjans de comunicació, en el seu doble vessant cultural i polític.

Filmografia

La fadeur sublime...de Marguerite Duras (1983); Place de Londres (1984); L' Ombre des couleurs (1984); Dans le vif, femmes, travail et syndicat (1984); Une jéneusse à la campagne (1985); SOS racisme: Egalité, je t'aime (1986); Blanc d' Espagne (1987); De l'une à l'autre (1988); Monsieur S. et Madame V. (1989); Mizike Mama (1992); La tête à l'envers (1993)

Nacionalitat: Bèlgica
Producció: Paradise Films
Direcció: Violaine de Villers
Guió: V. de Villers
Fotografia: Paco Wiser, color
So: Alain Sironval
Muntatge: Eva Houdová
Durada: 60 minuts
Versió: original francès
Format: 16 mm.
Distribució: Centre de l'Audio-visual a Bruxelles, 18 Rue Joseph II 1040 Brussel·les.
Tel.: 02 - 218 40 80.
Fax: 02 - 217 91 97

WHEN WOMEN KILL

QUAN LES DONES MATEN

Barbara Doran

Documental sobre diverses dones que han assassinat els seus companys abusius i torturadors. La contundència de les seves declaracions, contrastades amb acotacions de diferents representants de la justícia, posen en entredit conceptes com la pròpia justícia o la mateixa paciència. Les dones que parlen en el film maten quan no tenen altra opció: la policia no les protegeix, la justícia no intervé en el tema dels abusos i la por amenaça qualsevol aspiració vital mínimament digna.

Barbara Doran va iniciar la seva trajectòria com a realitzadora a partir del seu compromís social. El 1985 va treballar en el National Film Board de Canadà en una sèrie sobre dones i criatures maltractades. El 1987 va fundar Morag Productions Inc. on ha dirigit més de deu produccions. El 1992/93 va realitzar *Township to Tundra (Puppets Against AIDS)* sobre un projecte pedagògic de prevenció de la SIDA. Actualment està preparant el projecte de filmació de la Conferència de Dones de Pequín i treballa en el projecte d'un film de ficció basat en la novel·la *Random Passage*, un conte del segle XVIII sobre l'emigració.

Filmografia

D'entre la seva filmografia destaquem: African Market Women (1991); Cree Health (1989) o el curtmetratge A Harbour Symphony (1990).

Nacionalitat: Canadà
Producció: Morgan Production/Studio D. National Film Board, Montreal, 1994
Direcció: Barbara Doran
Guió: B. Doran
Fotografia: Kent Nason, color
So: Diane Carrière
Música: Jeff Johnston
Muntatge: Hannele Halm
Durada: 48 minuts
Versió: original en anglès
Format: 16 mm
Distribució: National Film Board of Canada. P.O. BOX 6100, Station Centre-Ville, Montreal, Quebec, H3C 3H5.

MEMÒRIA

PIONERES D'AMÈRICA DEL NORD

Donar a conèixer el treball de les primeres creadores cinematogràfiques vol dir rescatar del silenci una part de la història del cinema que durant molt temps ha restat amagada i fora de circulació. Es tracta d'una empresa que exigeix entrar en contacte amb els arxius i filmoteques i d'altres institucions que han conservat aquests films. La majoria d'ells, ignorats fins que els treballs de recerca biogràfica o filmogràfica els han posat de relleu, esmenen l'oblit que la dinàmica de la gran indústria ha imposat sobre els materials primitius que per efecte del temps ja no es consideren rendibles.

Les recerques sempre comporten sorpreses, com el film d'Ann-Ruth Baldwin, un particular "western" titulat '49 - '17, o el de polèmica autoria *Back to God's Country* (després d'haver-lo considerat dirigit per Nell Shipman, hem sabut, pels mateixos propietaris de les còpies i pel restaurador del film, que la Shipman, en aquest cas només hi va participar com a guionista i actriu). També ha estat una sorpresa localitzar un documental realitzat per l'historiador nord-americà Anthony Slide sobre les realitzadores nord-americanes del període 1896-1927, que ofereix, reunides, les creadores i algunes de les seves obres.

I la de poder accedir a l'obra de Matilde Landeta tot comptant amb la seva presència a Barcelona que ens permetrà conèixer de primera mà les seves vivències en un entorn culturalment hostil envers les dones. I sorpreses que

encara avui no podem oferir per la manca de pistes definitives sobre la seva localització, però que seguim buscant per a futures edicions.

En qualsevol cas, l'objectiu d'aquest espai és exhibir públicament materials diversos que permetin establir un pont entre les anteriors situacions estètiques i de producció i les corresponents al present de les realitzadores actuals. El revelat en positiu d'aquests silencis imposats fins fa poc fa visibles existències i creacions imprescindibles per al conjunt de la memòria cinematogràfica en general i per la de les dones en particular.

49-17

FORTY-NINE SEVENTEEN

'49 - '17

Ruth-Ann Baldwin

Aquest és un dels pocs "westerns" dirigits per una dona durant el període mut. El seu títol s'explica perquè es tractava de la producció nº 49 de les realitzades durant l'any 1917 per la Universal Pictures. El film presenta notables innovacions per a l'època.

Periodista i publicista, Ruth-Ann Baldwin va treballar des del 1915 com a guionista per a diferents sèries de la Universal Pictures. També va dirigir nombrosos films per a la mateixa productora. L'any següent a l'èxit obtingut pel seu serial *The Black Box* (1915), va fundar la seva pròpia productora en la que va dirigir la majoria dels seus treballs, entre els quals destaquem *The Retribution*, protagonitzat per Cleo Madison, actriu que fou també directora de cinema. L'absència d'informació sobre la seva biografia és simptomàtica de les dificultats per a reconstruir la història d'aquestes dones pioneres de la realització cinematogràfica.

Filmografia:

An Arrangement with Fate; The Black Box; The Boule Deal in the Park (1915); The Recoiling Vengeance; Retribution (1916); The Black Mantilla; The Butterfly; Is Money All?; It Makes a Difference; The Rented Man; A Soldier of the Legion; The Storm Women' Three Women of France; 49-17; Twixt Love and Desire; When Liz Lets Loose; A Wife on Trial; The Woman Who Could Not Pay (1917); The Mother's Call (1918); Broken Commandments (1919); The Devil's Ripple (1920); The Marriage of William Ashe; Puppets of Fate (1921)

Nacionalitat: EUA

Producció: 1917

Direcció: Ruth-Ann Baldwin

Durada: 53 minuts

Versió: muda

Format: 16 mm.

Distribució: Kit Parker Films

P.O. BoxX 16002 Monterrey CA,

EUA 93942-6022.

Tel.: 408 393 03 03.

Fax: 408 393 03 04

BACK TO GOD'S COUNTRY

RETORN AL PAIS DE DÉU

David Hartford

Nacionalitat: Canadà

Producció: Bert Van Tuyle,
1919

Direcció: David Hartford

Adaptació i Guió: Nell Shipman

Interpretació: Nell Shipman,
Roy Laidlan, Wellington Playter

Durada: 67 minuts

Versió: muda

Format: 35 mm.

Distribució: Telefilm Canadà

15 Rue de Berri 75008, París.

Tel.: (Montreal) 514 283 98 57

L'èxit d'aquest film, va significar per a Nell Shipman el reconeixement de la vàlua dels seus films anteriors. El film conté els elements habituals de les històries de James Oliver Curwood, autor en el que es basa el guió: un triangle melodramàtic amb heroïna, heroi i malvat; l'escenari del salvatge Canadà; un gos com a co-protagonista i l'omnipresent policia muntada. La implicació de Shipman es detecta en el desenvolupament de la història, a través de la importància que atorga a Dolores, la protagonista, interpretada per ella mateixa. Efectivament, l'heroïna controla el seu destí i el dels seus, tot resolent els conflictes i superant els perills amb la seva intervenció activa.

Nell Shipman (1892-1970) és l'única dona canadencsa que aconseguí un èxit notable com a escriptora, productora, directora i actriu cinematogràfica durant el període del cinema mut. Nascuda a Vancouver va traslladar-se aviat a Califòrnia, on esdevingué actriu de cinema i, el 1914, una de les poques directores i guionistes de gran reputació de l'època. L'any 1920 funda la seva pròpia productora especialitzada en documentals sobre etologia. Va dirigir dos films de considerable èxit basats també en dos contes de J.O. Curwood: *God's Country and the Woman* i *Baree, Son of Kazan*. Shipman va treballar habitualment amb el seu marit, del qui va separar-se després del rodatge de *Back to God's Country*. Amb la seva productora va continuar escrivint i dirigint guions, sovint sobre animals heroics. Va morir a Los Angeles el 1970 "trencada i buida", tal i com ella mateixa descriu en les seves memòries titulades *The Silent Screen and My Talking Heart*.

Filmografia (com a guionista i directora)

Outwitted by Billy (1913); Under the Crescent (1915); God's Country and the Woman (1915); Baree, Son of Kazan (1917); Back to God's Country (1919); Something New (1920); The Girl From God's Country (1921); The Grub Stake (1923); The Golden Yukon (1927); Wings in the Dark (1935)

THE BLOT

LA TACA

Lois Weber

Drama sobre la misèria financera i moral protagonitzat per un sacerdot, un professor i la seva filla, que posa en evidència l'estreta relació entre el futur econòmic de les dones i el seu matrimoni.

Lois Weber (1882-1939) és coneguda com la primera cineasta nord-americana. El 1916 era considerada la més ben pagada de totes les persones dedicades a la direcció cinematogràfica. Ella mateixa calculava haver realitzat entre dos-cents i quatre-cents films. Convençuda que la professió teatral necessitava una missionera, va introduir-se en el món de l'espectacle com a actriu, cantant i pianista, després d'haver participat activament en l'Exèrcit de Salvació. Va realitzar el seu primer film a la Gaumont Talking, tot treballant després a la Universal, època en la que era tan coneguda com David W. Griffith o Cecil B. De Mille. L'any 1917 va crear la seva pròpia companyia i l'any 1920 va firmar un fabulós contracte amb la Famous Players-Lasky. Els arguments dels seus primers films es centren en temes com la pena de mort, l'avortament, la pobresa, el control de natalitat..., però amb el temps es va decantar cap a les populars "women's pictures" d'estil hollywoodià. Va morir l'any 1939 en la més absoluta misèria.

Selecció filmogràfica

The heiress; On the Brink (1911); The Troubadour's Triumph (1912); Suspense; The Eyes of God; The Jew's Christmas; His Brand (1913); Hypocrites (1914); Where Are My Children? (1916); For Husbands Only (1917); Borrowed Clothes (1918); When a Girl Loves; A Midnight Romance; Home (1919); Too Wise Wives; Wath's Worth While?; The Blot (1921); A Chapter in Her Life (1923); The Marriage Clause (1926); Sensation Seekers; The Angel of Broadway (1927); White Heat (1934).

Nacionalitat: EUA

Producció: 1921

Direcció: Lois Weber

Interpretació: Clair Windsor

Durada: 100 minuts

Versió: muda

Format: 16 mm.

Distribució: MOMA 11 West 53

Street Nova York NY 100 19

5498 EUA. Tel.: 212 70 89 530

Fax: 212 70 89 531

MATILDE LANDETA

Matilde Landeta va iniciar la seva carrera cinematogràfica el 1933, treballant com a script. Malgrat les limitacions imposades per la indústria, Landeta, en col.laboració amb actors, actrius i tècnics cinematogràfics va crear una productora independent anomenada Técnicos y Actores Cinematográficos Asociados (TACMA). Landeta fou la primera dona mexicana que s'enfrontà a la impossibilitat que les dones fossin assistents de direcció. Segons explica Susan Dever, es va presentar davant del sindicat vestida d'home per a demostrar que en el camp cinematogràfic la capacitat de les dones no podia ser jutjada amb desigualtat i que aquesta consideració era tan superficial com la roba. Finalment, l'any 1945, i després de 12 anys de treballar com a script va aconseguir arribar a ajudant de direcció, tot col.laborant amb realitzadors com Emilio Fernández "El Indio", Julio Bracho o Roberto Gavaldón.

El 1948 va realitzar el seu primer film. El seu penúltim film *Trotacalles* (1951), amb guió de Luis Spota, explica la problemàtica condició de dues prostitutes víctimes de l'explotació i del poder dels homes. Entre l'any 1956 i el 1962

Landeta fou exclosa de la indústria cinematogràfica mexicana a causa del seu enfrontament amb el director del Banco Nacional de la Cinematografía. També és remarcable la seva participació com a guionista en diversos films, com ara *Tribunal para menores*, amb el que va obtenir el premi Ariel (el 1956). Durant els anys 80, les feministes mexicanes i llatinoamericanes redescobriren Landeta tot rescatant-la per a la genealogia femenina. En els darrers anys la seva trajectòria ha estat reconeguda mitjançant la celebració de diversos homenatges, com ara el del Festival de Créteil (1989).

Filmografia:

Lola Casanova (1948); La negra angustias (1949); Trotacalles (1951); Nocturno Rosario (1992)

LOLA CASANOVA

Matilde Landeta

Lola Casanova és el resultat de la personalíssima adaptació d'una novel·la de Francisco Rojas González que descriu la vida dels indis seris, a la Sonora de començament del segle. El film, en mans de Landeta, es converteix en un discurs a la contra, un canvi respecte als paradigmes dels discursos patriòtics. La directora atorga als seus personatges femenins uns atributs d'independència confrontats als interessos dels melodrames nacionals que s'obstinaven en la feminització de les dones masculinitzades a causa del procés revolucionari. Efectivament, Landeta bandeja aquesta preocupació nacional i explica la realitat de les dones tot presentant-les com a constructores de la seva pròpia història i amb una posició crítica pel que fa al projecte de cohesió social vertebrador de l'esperit post-revolucionari de l'estat mexicà.

Segons les cròniques, el film fou estrenat un dijous (dia atípic per a un debut) de setmana santa (l'època menys indicada), al cap d'un any de la seva realització i sense cap mena de promoció, ni tant sols un petit anunci en el diari.

Nacionalitat: Mèxic

Producció: TACMA, Eduardo

Landeta, Mèxic 1948

Direcció: Matilde Landeta

Guió: M. Landeta, Enrique Cancino

Fotografia: Ezequiel Carrasco

So: Rodolfo Solís

Música: Francisco Dominges

Muntatge: Gloria Shoemann

Interpretació: Meche Barba,

Isabela Corona, Enrique

Cancino, Armando Silvestre

Durada: 91 minuts

Versió: original

LA NEGRA ANGUSTIAS

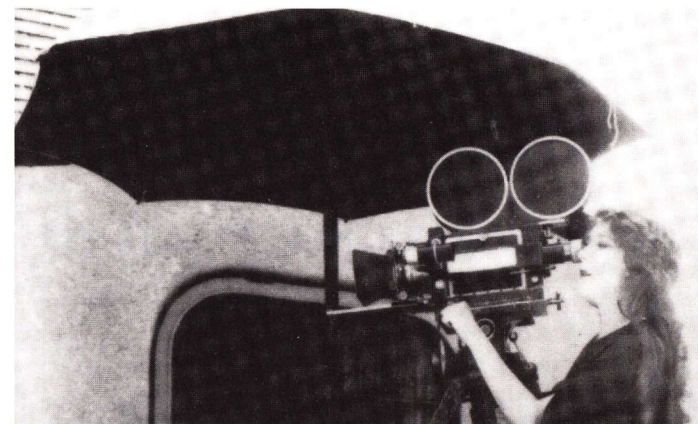
Matilde Landeta

Nacionalitat: Mèxic
Producció: TACMA, Eduardo Landeta, Mèxic
Direcció: Matilde Landeta
Guió: M. Landeta basat en la novel·la de Francisco Rojas González
Fotografia: Jack Draper
Música: Gonzalo Curiel
Muntatge: Gloria Schoemann
Interpretació: M. E. Marqués, Agustín Isunza, Eduardo Arozamena
Durada: 85 minuts
Versió: original
Format: 35 mm.

Malgrat el desànim que podia haver-li produït la lenta i poc reconeguda carrera de Lola Casanova, el seu film anterior, l'any següent, Landeta emprèn la realització d'una altra adaptació de Francisco Rojas González, *La negra Angustias*. Aquest cop el tema gira a l'entorn de les aventures d'una pastora de Morelos que arriba a ser dirigent revolucionària. El pensament feminista de Landeta és ben evident en l'exploració de les tensions de raça, classe i gènere que ofereix en la seva versió de la novel·la.

En aquest film, Matilde Landeta també transgredeix les pautes característiques de la convenció melodramàtica tot fent que la coronel·la Angustias, actuant com a jutge, imposi la sentència de castrar un engreït violador. Toc d'alerta a l'acceptada violència masculina contra les dones representada tantes vegades en el cinema. D'altra banda, Landeta descriu l'apoteosi revolucionària amb el predomini dels crims revolucionaris d'Angustias en ple camp de batalla, com a recurs argumental per a remarcar el pes de la participació d'una dona en el triomf final. Segons la pròpia Landeta: "Yo no quería repetir la historia del cine mejicano, que ha hecho grandes películas pero siempre com mujeres humilladas, ínfimas, dispuestas a soportar todas las humillaciones que el macho mejicano les infligiera, mientras basaban su valía en ser madres resignadas, lloronas, lavadoras de pañales..."

THE SILENT FEMINISTS AMERICAN'S FIRST WOMEN DIRECTORS

LES PRIMERES CINEASTES AMERICANES DE L'ÈPOCA MUDA

Anthony Slide

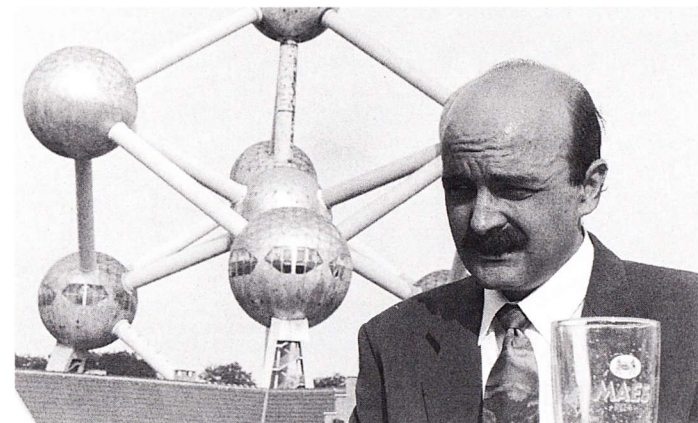
Documental format per entrevistes, documents fotogràfics i diversos fragments, inèdits o molt poc coneguts, que ofereix un panorama general de les primeres cineastes americanes de l'època muda, realitzat per un gran coneixedor del tema.

Nacionalitat: EUA, 1992
Direcció: Anthony Slide i Jeffrey Goodman
Durada: 45 minuts
Versió: original anglesa
Format: 16 mm
Distribució: A. Slide

CURTMETRATGES

LES REALITZADORES CATALANES

Espai per a l'experimentació i el tempteig, el curtmetratge és el terreny on es posa a prova el potencial de qui ha triat el mitjà cinematogràfic com a matèria d'expressió. Però malgrat les seves característiques, no és només un banc de proves o un exercici iniciàtic destinat, molt sovint, a completar els horaris de projecció de les sales comercials, sinó que representa també la possibilitat de canalitzar inquietuds i discursos que requereixen justament una durada curta, que en la seva brevetat d'exposició rau la seva gràcia i el seu valor. En una clara demostració de saber adaptar els formats a les idees, les autores dels curtmetratges que us presentem en aquesta secció busquen i especulen sobre les seves capacitats estètiques, però també parlen amb seguretat de les seves fantasies, dels seus punts de vista o dels seus dissenys, expressats en les narracions desenvolupades en els seus films. Films curts, a la recerca de la mesura i de la contundència, que si no tenen més difusió ni una consideració artística i social més digna no és pels seus valors intrínsecs, sinó a causa dels defectes d'uns esquemes rígids de distribució i exhibició que sortosament no són els únics però si els majoritaris.

BRUXELLES

Marta Pahissa

Un actor novel protagonitza la seva primera pel·lícula en la qual l'intenten enverinar, el segresten i finalment el maten. El dia de l'estrena del film s'adona que el que li passa a la pantalla succeeix també en la realitat. Per tant, ha d'aturar la projecció per a evitar la seva pròpia mort.

Marta Pahissa neix a Barcelona el 1969. Cursa estudis de Direcció Cinematogràfica al Centre Calassanç. *Bruxelles* és el seu projecte de final de carrera. Actualment treballa com a realitzadora i ajudant de realització en diferents productores de Barcelona

Nacionalitat: Catalunya
Producció: Centre Calassanç
 F.P., Barcelona 1993
Direcció: Marta Pahissa
Guió: M. Pahissa
Fotografia: Toni Hernández,
 Oriol Vila
So: Pepe Caceres
Música: Oscar Larios
Muntatge: José Mª Baron
Interpretació: Fernando
 Carreter, Anna Lafau, Ferran
 Barbe
Durada: 12 minuts
Versió: original catalana sub.
 castellà
Format: 35 mm.

Filmografia

Els residus sòlids (video documental) (1992); *Bruxelles* (1992).

CLARA FOC

Judith Colell

La Clara i en David s'acaben de separar. La Clara troba unes fotografies d'en David i comença a cremar els negatius. Al David li succeeix quelcom d'estrany.

Judith Colell, neix el 1968. Estudia Història de l'Art a la Universitat de Barcelona i Cinema a la New York University.

Nacionalitat: Catalunya
Producció: Septimània Films, Barcelona, 1992
Direcció: Judith Colell
Guió: Teresa de Pelegrí, J. Colell
Fotografia: Núria Roldos
So: Kiku Vidal
Música: Carles Santos
Muntatge: Oriol Valls
Interpretació: Silvia Munt, Jesús Garay
Durada: 7 minuts
Versió: muda
Format: 35 mm

Filmografia

Clara Foc (1992); Escrit a la pell (1994)

DE NOU A DEU

Teresa de Pelegrí

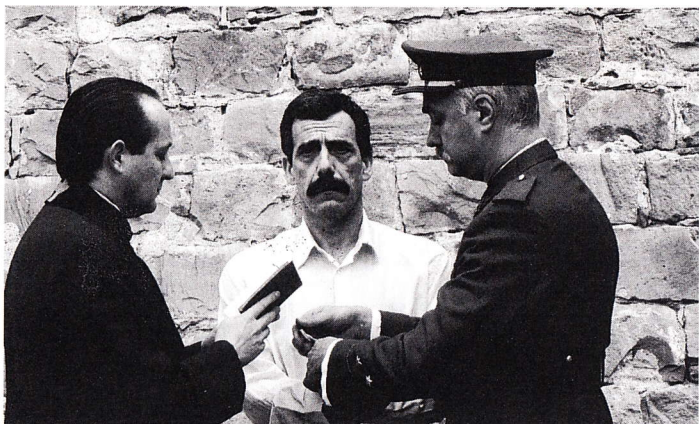
Un "voyeur" rep visites de joves parelles a casa seva.

Teresa de Pelegrí neix a Barcelona el 1968. Es llicenciada en Belles Arts. Ha treballat com a tècnica cinematogràfica. El 1991 es trasllada a Nova York on obté el Master de la Columbia University Film School.

Filmografia

De nou a deu (1991); Origin (1992); Roig (1993)

ESCRIT A LA PELL

Judith Colell

Durant la postguerra l'únic contacte entre en Maurici i l'Helena són les cartes que ell li envia des de la presó.

Nacionalitat: Catalunya
Producció: PCM, Barcelona, 1994
Direcció: Judith Colell
Guió: Morrosko Vila San-Juan
Fotografia: Sergi Gallardo
So: Juan Vidal
Música: Javier Navarrete
Muntatge: Judith Colell
Interpretació: Silvia Munt, Joan Crossas, Victor Pi

HARLEQUÍN EXTERMINADOR

ARLEQUÍ EXTERMINADOR

Marta Balletbó-Coll

Comèdia agra-dolça sobre obsessions, mentides i escarbats, que té lloc a Nova York.

Marta Balletbó-Coll neix el 1960. És llicenciada en Ciències Químiques. Posteriorment estudia Cinema i Direcció a la Universitat de Columbia (Nova York).

Nacionalitat: EUA/Catalunya
Producció: Marta Balletbó-Coll, Barcelona 1991
Direcció: M.Balletbó-Coll
Guió: M.Balletbó-Coll
Fotografia: Holly McGregor
So: Kris Domeregaux
Música: G.Gershwing, Fats Waller
Muntatge: Tom Rondinella
Interpretació: Cookie Rufino, Marta Balletbó-Coll
Durada: 14 minuts
Versió: original anglesa
Format: 16 mm.

Premi especial del jurat "Golden Gate", Festival de Cine de San Francisco (1992). Premi de l'audiència al millor curtmetratge al Festival de Cinema Lesbià i Gay de San Francisco (1993); Premi Nacional de Cinematografia a la qualitat (1993).

Filmografia
 Harlequin Exterminador (1991); Intrepidíssima (1992)

INTREPIDÍSSIMA

INTREPIDISSIMA

Marta Balletbó-Coll

Catarsi triomfal d'una nena lluitant contra els gustos de la seva mare en els provadors d'uns magatzems.

Nacionalitat: Catalunya
Producció: Marta Balletbó-Coll, Barcelona, 1992
Direcció: M. Balletbó-Coll
Guió: M. Balletbó-Coll
Fotografia: Enric Davi
So: Lício M. de Oliveira
Música: J.S. Bach, O. Bartomeus
Muntatge: I. Pérez de Olaguer Córdoba
Interpretació: Txell Prat-Vallès
Durada: 7 minuts
Versió: original en català
Format: 35 mm.

J.V. (JODIDO VIOLADOR)

Isabel Gardela

Una dona està llegint a casa seva i sent un soroll darrera la porta. A través de l'espill veu com estant violant una dona. És incapaç de reaccionar, però ho farà més tard. Una versió de la fàbula del caçador caçat.

Isabel Gardela és llicenciada en Filosofia i tècnica en Imatge i So per l'EMAV. Entre el 1989 i el 1992 realitza tasques d'ajudant i cap de producció per a la televisió (TVE i TV3). Durant el 1993 treballa com a guionista de televisió interactiva.

Nacionalitat: Catalunya
Producció: NTC, Noves Tecnologies de la comunicació S.A., Barcelona 1993
Direcció: Isabel Gardela
Guió: I. Gardela
So: Oscar Eguia
Muntatge: Batista Treig
Interpretació: Jacqueline Ramos, Jordi Rebellon, Pepa Garcia
Durada: 7 minuts
Versió: original muda
Format: 35 mm.

Filmografia

In noce (1987); No obris mai la porta a un cec (1988); J.V. (Jodido violador) (1993).

KILL ME LATER

MATA'M MÉS TARD

Maria Ripoll

El film descriu l'encontre casual entre una dona que va buscant la seva mort i un home que intenta desesperadament salvar la seva vida.

Maria Ripoll ha treballat com a ajudant de direcció amb diferents realitzadors catalans. És co-directora de Bar (1987), film guanyador del Festival de Huesca. Ha estudiat direcció a l'American Film Institute (Nova York).

Nacionalitat: EUA/Catalunya

Producció: Dana Lustig/Molly Bradford, 1993

Direcció: Maria Ripoll

Guió: M. Ripoll

Fotografia: Cristin Hartgan

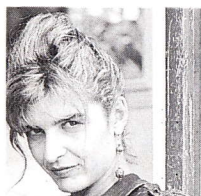
Música: Amotz Plejsner

Interpretació: Dana Lustig, Vincent Duvau

Durada: 10 minuts

Versió: original anglesa

Format: 16 mm.

ORIGIN

ORIGEN

Teresa de Pelegrí

L'origen de la vida després d'un holocaust nuclear.

Nacionalitat: Catalunya

Producció: Solaris Films, Barcelona, 1992

Direcció: Teresa de Pelegrí

Fotografia: Núria Roldós

Interpretació: Ona Planas

Durada: 10 minuts

Versió: original anglesa

Format: 16 mm

RAQUEL

RAQUEL

Ona Planas

Història d'una ruptura sentimental plasmada a partir de la separació dels seus components principals, l'àudio i la imatge, que només convergeixen sincrònicament al final.

Ona Planas neix a Arenys de Munt (Barcelona) el 1965. És llicenciada en Psicologia Clínica. Des de l'any 1987 i fins l'actualitat s'ha dedicat al món del cinema i de la publicitat desenvolupant-hi diferents tasques, des d'actriu a ajudant de direcció, així com directora i guionista.

Nacionalitat: Catalunya
Producció: NTC, Noves tecnologies de la comunicació S.A., Barcelona 1993
Direcció: Ona Planas
Guió: O. Planas
Fotografia: Miquel Llorens B/N
Muntatge: German Lazaro
Interpretació: Natàlia Hervas, Pedro Pablo Dominguez
Durada: 6 minuts
Versió: original catalana sub.en castellà
Format: 35 mm.

Filmografia

El tren de la bruixa (1990); Raquel (1993)

ROIG

ROIG

Teresa de Pelegrí

Espanya, 1940. El fill d'un camperol aprèn que l'únic que ens manté vius és un enterrament decent.

Nacionalitat: Catalunya
Producció: Solaris Films
Direcció: Teresa de Pelegrí
Guió: T. de Pelegrí, Dominic Harari
Fotografia: Teo Lopez
Música: Miquel Jordà
Muntatge: T. de Pelegrí
Interpretació: Francesc Orella, Marçal Antunez

AGRAÏMENTS

Rosa Bagaria
 Jackie Buet, Festival de Films de Femmes de Créteil
 Dominique Cardona
 Col·legi de directors i directores de Catalunya
 Zenaida Chacón, Ateneo Feminista de Madrid
 Mercè Fernández, CIRD
 Nicole Fernández, Festival de Films de Femmes de Créteil
 Àngels Grasses, Llibreria Pròleg
 Paloma González, Ateneo Feminista de Madrid
 M y A, Servicios Multimedia
 José Enrique Monterde
 Montse Pellicer, viatges ATV
 Enric Pérez
 Carme Porta, Ca la Dona
 Dolores Pulido, Ca la Dona
 Àngel Quintana
 Esteve Rimbau
 Mirito Torreiro
 Victòria Vila
 Anna Xirau, Llibreria Pròleg

i a totes les directores, distribuïdores i productores que han confiat en nosaltres cedint-nos les seves produccions.

ÍNDIX DELS FILMS

	<u>Pàgina</u>
Amorosa	7
Los años oscuros	11
Back to God's Country	38
The Blot	39
Bruxelles	49
Children of Fate	23
Clara foc	50
De nou a deu	51
D'Est	24
Les demoiselles ont eu 25 ans	26
Dream Girls	28
Escrit a la pell	52
Forbidden Love	29
Forty-nine seventeen	37
Fresh KillForty-nine seventeen	12
Go Fish	13
Il grande cocomero	14
Harlequin Exterminator	53
Intrepidíssima	54
J.V.	55
Kill me later	56
Lola Casanova	43
Die macht des Lachens	30
Mi Vida loca	15
Moi Ivan, toi Abraham	16
La negra angustias	44
Origin	57
Pas très catholique	17
Raquel	58
Roig	59
Shoot for the Contents	31
The Silent Feminist American's first ...	45
La tête a l'envers	32
Travolta et moi	18
When Women Kill	33
Zhao Le	19

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Ajuntament de Barcelona

 Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Diputació de Barcelona